

Oikaisuvaatimus / Virkasuhteen purkaminen koeaikana

Aluehallitus 14.08.2023 § 238
5597/01.01.04.02/2023

Valmistelija Henkilöstölakimies Aki Rasimus, puh 040 656 7444
Lakimies Tarja Poikolainen, puh. 040 359 9483

Asian tausta

Konsernipalvelujen toimialajohtaja on tehnyt 15.6.2023 liitteen A mukaisen päätöksen virkasuhteen purkamisesta koeaikana (yksilöity liitteissä/taustamateriaalissa, ei verkkojulkinen). Päätös on henkilökohtaisesti annettu tiedoksi viranhaltijalle päätöksentekopäivänä.

Tässä purkupäätöksessä virkavalintapäätöksen päivämääräksi on ilmoitettu virheellisesti 30.9.2022. Oikea päätöspäivä on ollut 19.10.2022. Hallintolain 51 §:n mukaisesti kirjoitusvirheenä korjattu päätös on toimitettu asianosaiselle 25.7.2023 sähköpostitse.

Ennen koeajalla purkamista viranhaltijaa on kuultu koeaikapurun perusteista henkilökohtaisesti 12.6.2023 pidetyssä kuulemistilaisuudessa. Kuulemisessa on käyty läpi perusteita koeajan purkamiselle. Kuulemispöytäkirja liitteenä B.

Viranhaltija on toimittanut koeaikapurua koskevan oikaisuvaatimuksen Etelä-Savon hyvinvointialueen kirjaamoon 27.6.2023. Oikaisuvaatimus liitteenä C.

Oikaisuvaatimus

Kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain (304/2003, viranhaltijalaki) 50 §:n mukaan, kun haetaan muutosta työnantajan päätökseen sovelletaan, mitä hyvinvointialueesta annetussa laissa (611/2021, hyvinvointialuelaki) oikaisuvaatimuksen tekemisestä ja kunnallisvalituksesta sekä aluevalituksesta säädetään.

Hyvinvointialuelain 139 §:n mukaan oikaisuvaatimus tehdään aluehallituksen ja lautakunnan sekä niiden jaoston ja alaisen viranomaisen

päätöksestä asianomaiselle toimielimelle. Hyvinvointialuelain 142 §:n mukaan oikaisuvaatimuksen ja aluevalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen). Hyvinvointialuelain 143 §:n mukaan oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Viranhaltija on jättänyt oikaisuvaatimuksen konsernipalvelujen toimialajohtajan päätöksestä virkasuhteen purkamista koeaikana määräaikaan mennessä.

Oikaisuvaatimuksessa esitetyt vaatimukset ja niiden oikeudellinen arviointi

Oikaisuvaatimuksessa vaaditaan päätöksen kumoamista perusteettomana ja lainvastaisena sekä oikaisuvaatimuksen tekijän virkasuhteen palauttamista. Toissijaisesti vaaditaan, että aikaisempi liikkeen luovutuksessa siirtynyt virkasuhde ja 17.6.2017 allekirjoitettu johtajasopimus katsotaan olevan voimassa. Lisäksi oikaisuvaatimuksen tekijä vaatii, että hänelle maksetaan virkasuhteen lainvastaisen päättämisen johdosta aiheutunut ansionmenetyks.

Oikaisuvaatimuksessa väitetään, että oikaisuvaatimuksen tekijä on siirtynyt Etelä-Savon hyvinvointialueen palvelukseen vanhana työntekijänä ja hänen virkasuhteensa on jatkunut keskeytyksettä.

Hyvinvointialueet on perustettu sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaansaattamisesta annetun lain (voimaansaattolaki, 616/2021) voimaan tulopäivänä 1.7.2021. Hyvinvointialue on täysin uusi organisaatio, joka on erillinen lakkaavista organisaatioista. Ne ovat kaksi täysin erillistä itsenäistä julkisoikeudellista oikeushenkilöä. Hyvinvointialuetta ja luovuttavia organisaatioita ei siis voida katsoa samaksi työnantajaksi.

Voimaansaattolain 18 § mukainen sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävien ja tehtäviä hoitavan henkilöstön siirto kunnista ja kuntayhtymistä hyvinvointialueelle sekä hyvinvointiyhtymään katsotaan liikkeenluovutukseksi. Voimaansaattolaissa todetaan ainoastaan henkilöstön siirtymisestä liikkeen luovutuksen periaatteita noudattaen.

Voimaanpanolain esitöissä on todettu, että liikkeenluovutuksessa henkilöstö siirtyy uuden organisaation palvelukseen niin sanottuina vanhoina työntekijöinä ja säilyttää siirtymähetkellä voimassa olevat työ- tai virkasuhteeseen liittyvät oikeudet ja velvollisuudet (HE 241/2020 vp. s, 892).

Tässä yhteydessä tulee huomioida, että kuntien ja kuntayhtymien virat eivät siirtyneet hyvinvointialueelle, vaan hyvinvointialueen tuli erikseen perustaa tarvittavat virat. Hyvinvointialueen aluehallitus on perustanut tarpeelliset virat.

Aluehallitus on perustanut tarvittavat virat liitteenä D olevalla päätöksellä. Viranhaku tehtiin ulkoisella hakumenettelyllä. Ulkoinen haku oli avoinna Kuntarekryssä ajalla 2.9.2022-16.9.2022. Virkaa haki määräaikaan mennessä 12 henkilöä. Etelä-Savon hyvinvointialuejohtaja on tehnyt virkavalintapäätöksen liitteenä E. Virka täytettiin toistaiseksi voimassa olevana 1.1.2023 alkaen. Virassa on noudatettu kuuden kuukauden koeaikaa, joka päättyi 30.6.2023.

Virantäytön yleisenä tarkoituksena on saada julkisyhteisön virkasuhteeseen mahdollisimman pätevä henkilö. Virkaan valittavan pitää siksi täyttää määritellyt kelpoisuusvaatimukset ja pystyä menestyksellisesti hoitamaan virkaan kuuluvat tehtävät. Viranhaltijalain 8 §:n mukaan virkasuhteeseen otettaessa voidaan määrätä virantoimituksen aloittamisesta alkavasta enintään kuuden kuukauden koeajasta. Koeajan määrittämisestä päättää virkaan ottava taho.

Virka on ollut hyvinvointialueelle perustettu uusi virka, jota ei ole ollut luovuttavissa organisaatioissa. Virka ollut ulkoisessa hakumenettelyssä ja oikaisuvaatimuksen tekijä on tullut tämän hakuprosessin perusteella valituksi virkaan. Oikaisuvaatimuksen tekijä ei ole siten siirtynyt hyvinvointialueelle liikkeen luovutuksessa siirtyvänä henkilönä, vaan hän on aloittanut hyvinvointialueen viranhaltijana.

Oikaisuvaatimuksen tekijä on itse hakeutunut oma-aloitteisesti virkaan aiemmin kuvatulla tavalla. Näin ollen koeajan määrittämiselle on ollut selkeä lainmukainen peruste. Lisäksi oikaisuvaatimuksen tekijän voidaan katsoa hyväksyneen virkaan asetetun koeajan ottaessaan viran vastaan. Virkavalintapäätös on lainvoimainen eikä siitä ole vireillä valituksia.

Oikaisuvaatimuksessa väitetään, että koeaikapurulle ei ole ollut perusteita, koska oikaisuvaatimuksen tekijän kanssa ei käyty ennen koeaikapurkua esihenkilön toimesta minkäänlaista tavoitekeskustelua eikä hänelle määritetty tehtäväkuvaa.

Viranhaltijalain 8 §:n mukaan koeajan kuluessa virkasuhde voidaan molemmin puolin purkaa päättymään välittömästi. Purkaminen ei saa tapahtua syrjivillä tai koeajan tarkoitukseen nähden muutoin epäasiallisilla perusteilla. Syrjintää on se, jos työntekijä asetetaan muihin nähden perusteettomasti eri asemaan esimerkiksi syntyperän, uskonnon, iän, poliittisen tai ammattiyhdistystoiminnan taikka muun näihin verrattavan seikan perusteella.

Lain esitöiden (HE 196/2002 vp, s. 34) mukaan koeajan tarkoituksena on antaa molemmille osapuolille aikaa harkita, vastaako virkasuhde etukäteisodotuksia. Purkamisen perusteen tulee olla sellainen henkilöön tai hänen työsuoritukseensa liittyvä syy, jonka vuoksi työnantajalla on peruste katsoa, että viranhaltijan toiminta ei vastaa työnantajan asettamia vaatimuksia.

Oikeuskäytännössä (KHO 2014:103, KHO 28.5.2018/2553, KHO 19.3.2019/1018) on vakiintuneesti katsottu, että työnantajalla on laaja harkintavalta sen suhteen, vastaako virkasuhde etukäteisodotuksia. Purkuperusteeksi riittää muun muassa se, että työnantaja ei ole tyytyväinen viranhaltijan viranhoitoon. Virkasuhteen purkaminen koeaikana ei sen sijaan edellytä sitä, että viranhaltija olisi laiminlyönyt virkavelvollisuuksiaan tai toiminut muutoin moitittavasti.

Oikeuskirjallisuudessa on *todettu (Virkasuhteen päättäminen kunnassa, Uusi-Oukari, v. 2022, s. 69)*, että purkamisen perusteen tulee olla sellainen henkilöön tai hänen työsuoritukseensa liittyvä syy, jonka vuoksi työnantajalla on peruste katsoa, että viranhaltijan toiminta ei vastaa työnantajan asettamia vaatimuksia. Koeaikapurku ei edellytä varoittamista, huomauttelua tai vastaavan kaltaisia painavia syitä kuin muulla perusteella tapahtuva virkasuhteen päättäminen. Myöskään koeaikapurku ei edellytä, että ohjeistamalla tai palautetta antamalla kiinnitetään hyvissä ajoin viranhaltijan huomiota niihin seikkoihin, jotka eivät suju odotetulla tavalla. Viranhaltijaa on kuultava ennen koeajan purkamista.

Oikaisuvaatimuksen tekijän tehtävät on määritelty ja kuvattu virkavalintaa koskevassa päätöksessä, hakuilmoituksessa (liite F) ja Etelä-Savon hyvinvointialueen hallintosäännössä. Lisäksi näitä työtehtäviä on käsitelty ja oikaisuvaatimuksen tekijää on perehdytetty säännöllisissä kokouksissa, seminaaripäivissä ja teams-kokouksissa sekä henkilökohtaisissa tapaamisissa. Näin ollen oikaisuvaatimuksen tekijällä on ollut tehtävänkuvan tiedossa eikä oikaisuvaatimuksessa esitetyllä väitteellä tehtävänkuvan epäselvyydestä ole olemassa perusteita. Oikaisuvaatimuksen tekijää on myös koeajan kuluessa esimiehen toimesta ohjattu tehtävien hoidossa eikä toiminta ollut tästä huolimatta muuttunut.

Oikaisuvaatimuksen tekijän ja työnantajan välillä on käsiteltävänä olevassa virkasuhteessa määrätty koeajasta ja koeaikajakso on edelleen ollut meneillään kun purkupäätös on tehty. Työnantaja on päätenyt suorittamaan koeaikapurun, koska oikaisuvaatimuksen tekijä ei ole ollut tehtävään sopiva ja soveltuva puutteellisesta työsuorituksesta johtuen. Koeaikapurku ei myöskään perustu oikaisuvaatimuksessa mainittuun liikkeen luovutukseen. Koeaikapurku on tehty viranhaltijalain mukaisilla perusteilla, eikä tehtyä päätöstä ole syytä kumota.

Oikeuskirjallisuudessa on *todettu (Virkasuhteen päättäminen kunnassa, Uusi-Oukari, v. 2022, s. 68)*, että jos viranhaltija on irtisanoutunut edellisestä virasta tultuaan nimitetyksi hakemaansa toiseen virkasuhteeseen, hänellä ei ole koeaikapurun jälkeen mahdollisuutta palata automaattisesti entiseen virkaansa, eikä työnantajalla ole velvollisuutta osoittaa viranhaltijalle muutakaan työtä. Lähtökohtaisesti virkasuhde koeaikapurun perusteella päättyy. Kyseessä olevan viran virantäyttö ja koeaikapurku rinnastuvat edellä kuvattuun tilanteeseen, koska oikaisuvaatimuksen tekijä ei ole siirtynyt hyvinvointialueelle lakkaavan organisaation viranhoitajana, vaan hänet on valittu uuteen virkaan.

Oikaisuvaatimuksessa on vaadittu, että aikaisempi liikkeen luovutuksessa siirtynyt virkasuhde ja 17.6.2017 allekirjoitettu johtajasopimus katsotaan olevan voimassa. Hyvinvointialueella ei ole olemassa oikaisuvaatimuksessa mainittua virkaa eikä sitä voida saattaa voimaan tämän asian ratkaisulla. Lakanneen organisaation johtajasopimus ei ole siirtynyt hyvinvointialueelle. Kuntalain mukaiset johtajasopimukset ovat rauenneet, kun sairaanhoitopiirien ja muiden pakkokuntayhtymien (esim.

erityishuoltopiiri) oikeushenkilöllinen olemassaolo kuntayhtymänä on lakannut vuoden 2023 alusta. Johtajasopimus on koskenut pelkästään lakannutta organisaatiota ja siellä ollutta virkasuhdetta. Lisäksi johtajasopimuksen osalta tulee huomioida hyvinvointialuelain 46 §, jonka mukaan hyvinvointialueella johtajasopimus voidaan tehdä vain hyvinvointialuejohtajalle. Oikaisuvaatimuksen kohteena olevaan virkaan johtajasopimusta ei lain mukaan voida tehdä.

Tämän asian oheismateriaalit ja liitteet ovat luottamuksellisia.

Edellä mainituista syistä johtuen työnantaja katsoo, että koeajan käyttäminen on ollut perusteltua, koeaikapurulle on ollut asialliset perusteet ja oikaisuvaatimus tulee hylätä perusteettomana.

Hyvinvointialuejohtajan esitys

Aluehallitus päättää hylätä liitteenä C olevan oikaisuvaatimuksen virkasuhteen purkamisesta koeaikana perusteettomana yllämainituilla asiaselostuksen mukaisilla perusteilla.

Päätös

Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Tiedoksi

Oikaisuvaatimuksen tekijä / asiamies
konsernipalveluiden toimialajohtaja
henkilöstöjohtaja